

Kőrösi Zoltán

ROMKERT

Dániel Ferencnek

„Szinte már csodálkozni sem tudunk azon, hogy mindig vannak olyan felelőtlenek, akik felhevült testtel vetik magukat a hideg habokba.”

(Fejér Megyei Hírlap)

(Telik is, múlik is, a szombat délutánról és a fák között vezető kicsi sétautakról)

Szombati nap volt, augusztus 10-e, szombat délután, még majdnem ebédidő, amikor az a fiatalember megérkezett a faluba. Mondják, hogy a fehérvári buszról szállt le, nem is igen volt nála más, talán csak egy könyv. És hogy persze látszott rajta rögtön, nem idevaló, egy ekkora faluban mindenki ismer mindenkit, nem kell ahhoz valami nagy figyelem, kinéz az ember az ablakon, és észreveheti. És hogy az a fiatalember meg különösen úgy viselkedett, mint aki idegen: leszállt az ABC-nél, álldogált egy darabig, aztán a tenyerével árnyékot tartva belesett a kirakaton, mintha nem lehetne azt érteni, hogy szombaton délután már nincsen nyitva egy ilyen bolt, vagy mintha a mosóporok és a hűtőszekrények olyan érdekesekek lehetnének, s aztán, mint akinek eszébe jutott valami, az ABC melletti presszóba ment be.

Nálunk egy nyári szombat délután, amikor rég vége már a futballidénynek, egy-két földön pedig még tart az aratás, és a legtöbben különben is éppen otthon esznek, vagy már alszanak egyet az ebéd után, hát persze ilyenkor majdnem üres a presszó, csak szól a tévé a pult fölött a sarokban, alig-alig ül valaki az asztaloknál, fröccs vagy sör meg a kávé, nem baj az.

Az a fiatalember üdítőt kért, kólát, állva itta meg, aztán kérdezősködni kezdett, hogy van-e a faluban valami helytörténeti gyűjtemény vagy múzeum, és hogy merre menjen, ha erre kíváncsi. A Szabó lány, az Éva, aki főként nyáron, meg különben máskor is a hétvégén sokszor beáll a pult mögé az apja helyett, rögtön megmondta, hogy hát persze hogy van múzeum, lehet azt tudni, hiszen elég híres az arborétum, itt a falu szélénél, és hogy annak a közepén áll egy régi kastély maradványa, nem nagy, az igaz, inkább csak rom, egy fal, meg a lépcsők és az oszlopok, viszont ott van mindjárt mellette, ami a kastély templomából megmaradt, ráadásul még egy-két kisebb épület, és a templomban van kiállítás, fényképek és rajzok, az egyik kis házban, a márványmedencéske mögött pedig még ólomkatonák is, legalább két hadseregbe való, még az első világháború idejéből, huszárok és gyalogosok, lovak és ágyúk az üveges vitrinekben, kicsinyítve és szépen sorba állítgatva minden, ami egy akkori hadviseléshez kellett.

És akkor az a busszal jött fiatalember rögtön előkapta a hóna alól a könyvét, és kinyitotta, elővett egy képet, és mutogatott a Szabó Évának, hogy megismeri-e, azt is, aki rajta van, és azt is, hogy vajon hol került a fényképre az a három alak, két kislány és egy nő, meg mögöttük valami ház talán.

Csak hogy a Szabó Éva nem buta, megértette rögtön, mit akarhat az az idegen, elvégre kikezdtek vele már jó néhányan, és nem pusztán amiatt, hogy a pult mö-

gött dolgozik, nem, ezt nem lehet mondani, hiszen elfogultság nélkül sem egy csúnya lány, ezért aztán, ahogy megtanulta, bólogatott csak, és nemigen figyelt a képre, tizenhét éves vagyok, felelt, hogyan tudhatnám én azt, nincsen nekem mire visszaemlékezmem.

De a fiatalember nem tágitott, és egyre dugdosta az orra alá azt a képet, hogy nézze csak meg azért, hiszen lehetnek véletlenek, arról nem is beszélve, hogy nem mindenkin egyformán munkál az idő, szóval hogy könnyen előfordulhat, ki tudja, hogy ez a három arc itt a képen, ez majd emlékezteti őt valakire, és ha így bármi az eszébe jutna, már az is nagy segítség volna, nagyon hálásan megköszönné, igazán. És miközben ezeket magyarázta, a könyvét is a pultra rakta, hogy ott, annak a hátoldalán is van egy fénykép,

Kőrösi Zoltán, ezt mondta, hogy így hívják, aki a könyvet írta, hátha akkor ez az arc vagy a névvel együtt a kettő ismerős.

Végül aztán nem maradt más, a Szabó Éva megrázta a fejét, hogy nem, hiába, de nem, és az arborétumhoz küldte el, menjen oda, mondta neki, ha tényleg volna ennek a képnek a faluhoz köze, ha valaki, hát a Veress Pista bácsi, vagyishogy én, hát majd az megmondja, elvégre ő az arborétumi múzeum gondnoka.

Ó, hát biztosan igaza van, válaszolta az a fiatalember, és amilyen hirtelen kezdett bele, erre most ugyanúgy rögtön abba is hagyta a faggatást, visszacsapta a hóna alá a könyvet, a fényképet,

köszönöm, hajolt meg egy kicsit tréfásan, és még éppen csak megkérdezte az utat az arborétumhoz, elköszönt, és már ment is, valósággal kiszaladt, mint akinek nagyon sürgős dolga van.

Aztán, ahogy mondják, a presszótól pedig a tanácsot követve visszament az ABC-ig, a kereszteződéshez, és onnan jobbra fel, az iskola mellett, át a Váli vízen az arborétum kapujáig, hogy ott már a belépőjegy megváltásakor újrakezdje a kérdezősködést; megint csak a fényképet mutogatta, a könyvet.

Sokra azonban nem juthatott, mert a Kovácsi Mari volt a pénztárban, az az asszony, aki a férjével, a nyugdíjas Kovácsival alig néhány éve költözött ki a faluba Bicskéről, ugyan, mit tudhatna a majd' húsz év előtti dolgokról, hajolt ki az ablakon, és végigmérte azt az idegen fiút, olvasni meg, nézett a könyvre, szokott ő sokat, hiszen ki bírhatná el a hosszú napokat anélkül, négy fal és egy ablak, s az óramutató meg se moccan, ha pedig az ember elgondolkodik, hát mindjárt sírni támad kedve, olyanok jutnak az eszébe, jobb is hát, ha bele sem kezd, és hát már ezért is, a gondolkodás miatt, hogy ő például igenis olvasni szokott, csak hogy nem az ilyen vaskos, teleírt regényeket szereti, sokkal inkább azokat a színes borítójú szerelmi történeteket, amik úgy elvarázsolják az embert, ül csak órák hosszat, és olvas, elfelejti szinte azt, hogy teste is van, mint valami édes álom,

igen, mintha nem is lenne ebben a kis házban ez az elviselhetetlen, átható dohsszag, és nem is ezek a nyárfák meg fűzek vetnének árnyékot a papírra, de a tenger susogna mellette, és hajladoznának a karcsú pálmafák.

Így hát továbbment innen az a fiatalember, pontosabban beljebb az arborétumba, a fák közé, a fő sétaúton indult el a kastélyromhoz, előbb a tóhoz ért, ahogy a kavicsos sétány vezette, aztán az egyik hidacsán átlépegetve a domb felé fordult, ki az árnyékból a szépen nyírt fűre, hogy már onnan, a domb aljától rögtön megláthassa a megmaradt kastélyfalat, a hatalmas oszlopokat és a timpanont és az üvegtelen ablaknyílá-

sokon átkéklő eget, és ahogy aztán feljebb ballagott, láthatta már a bejárati lépcsősort is, vagyis hát azt, ami hajdan a bejárathoz vezetett, s a cakkos szélű sárga fal mellett láthatta a kápolna maradványait, a kis márványmedencés csorgókutát, az üvegajtós kiállítási házat, feljebb, már egészen az erdőnél pedig a régi raktárházat, egyszóval, ami a kastélyból és a kastély körül még ma is itt van.

És mint mindenki, aki erre jár, hát az a fiatalember is döbbenten állt meg, mert hiába látta a romokat, hiába érezte az arcán, hogy átsüt a nap az ablakréseken, nem hihetett a saját szemének, mert nem érthette, hová tűnhettek az oszlopok és a bejárati mögöl a hajdani folyosók és szobák, nem érthette és nem hihette el, hogy most már csak egy üvegcserepes, téglás földhányás az egész, hogy ami itt állt rendíthetetlenül és diadalmasan százhusz éven át, azt egyetlen tűzvész így elpusztíthatta, s hogy a bútorok, a képek, a szobrok, de még a kövek, a márványdarabok is ilyen nyomtalanul tűnhetnek el, vagy ki tudja, a faluban és még messzebb is, hol, milyen házban lapulnak a falban, hol, milyen lakók bútorai között diszelegnek, akár egy szerterohadt hatalmas test, amelynek nedvei és sejtjei már réges-rég a láthatatlanul tekerdő mohó gyökereibe szívódtak fel.

Hanem amikor nagy nehezen továbblépett az a fiatalember, hogy talán a kápolnához kerüljön, vagy hogy megnézegeesse a hátsó traktusokat is, hirtelen egészen izgatott lett, megállt a domboldalon, és kapkodva egy fényképet vett elő a könyvből, és hol azt méregette, hol a régi raktárház felé bámult, pontosan úgy, mint aki össze akarna mérni valamit, de közben szinte elváltozott még az arca is, mintha csak most hatna rá a meleg s a fáradtság, hogy végigjött a domboldalon, pedig nem fáradtság volt ez, mert a fiatalember aztán mindjárt szaladni is kezdett, tartotta maga előtt azt a képet, úgy rohant, előbb megkerülte a kastélyromot, majd pedig, egyre csak a régi raktárházat bámulva, egy kissé lejjebb ereszkedett, visszafelé a domboldalon, hogy végül ott megálljon, hol a kezében tartott képet, hol valami könyvet, hol meg a dombtetőt bámulva, mint aki onnan most már elmozdulni sem tud.

És én akkor már kijöttem a ház, a múzeum elé, nem mintha dolgom lett volna, de itt, a kastélyparkban is jó néhány példa mutatta már, és én is megtanultam, semmi nincs, ami az embernél kiszámíthatatlanabb, és senki nem tudhatja, az előbb még ártatlannak látszó másikat miféle örületek keríthetik a hatalmukba, jobb hát megelőzni még a gondolatát is, mert utólag hiába bánja bárki a pusztítást és a rombolást,

hiszen éppen erről beszél nekem nap mint nap ez a rom is, a szétszórt kövek és a cserépdarabok, hogy az embernél semmi nem lehet kártékonyabb, kiálltam hát a kavicsra a ház elé, és igenis azt akartam, hogy lásson, bíztam benne, a kék köpeny és a karszalag megteszi a hatását.

És úgy is lett, mert ahogy az a fiatalember meglátott, rögtön abbahagyta a méregetést, odajött hozzám, és egészen tisztességesen köszönt, mondta a nevét is,

hogy Mészáros Péter, így hívják, és folytatta, hogy ő Veress Istvánt keresi, a gondnokot, mert kérdezni szeretne valami nagyon fontosat.

Én pedig láttam, nem kell már ettől a fiatalembertől tartanom, mert alighanem csak afféle csudabogár ez is, mint amik azért gyakorta megfordulnak nálunk, filmesek meg fényképészek, ideutaznak Budapestről, hangoskodnak két-három napig, bejönnek a parkba, kavicsokat dobálnak a tóba, etetni akarják a hattyúkat, forgatják a fejüket és kameráznak, csattogtatják a gépeket, vagy még színészeket is hoznak magukkal, kicsit ugyan kiabálnak, vagy még szemetelnek is, de azért ártalmatlanok.

Válaszoltam hát, hogy jó, Veress István az én vagyok.

Erre aztán az a Mészáros Péter átadott egy fényképet,

nézzem meg, mert tudjam meg, igazán különös dolog, de csakis ezért jött ő ide, merthogy megvallja, soha nem járt erre ezelőtt, ráadásul a kép is valahogy véletlenül jutott el őhöz, és mi tagadás, most sem igen érti, miképp, bár ha igaz, legalább ezt reméli, annyi kiderülhet, vajon tényleg itt működött-e az a hajdani fotográfus, aki azt a pillanatot, azokat az arcokat rögzítette, ezért hasonlítgatta az előbb a képpel a látványt, és most már azt hiszi, itt a képen a házfal, s ott, a múzeum épülete, az csak egy és ugyanazon lehet.

Így van, néztem meg azt a képet, így van, mondtam neki, ha ez a kérdése, ennyit biztosan megválaszolhatok, ez a kép éppen itt, a dombtetőn készült, vagyishogy a nő és vele a két gyerek egészen bizonyos, hogy itt álltak a múzeum sarkánál, raktárház volt ez azelőtt, tudja, talán még akkor lehetett.

És akkor most mit szól ehhez, nyitotta ki a könyvét, és ott is egy képet mutatott, láttam, ugyanaz a kisfiú, és a ház is, csak a lány és az asszony hiányzott.

Mit szólhatnék, feleltem, hasonlítani erősen hasonlít, ámbár nem bizonyos, hogy ezt is itt csinálták, meg aztán nem is értem, miért olyan fontos ez, akár egy helyen készült, akár nem, hiszen a fényképekben éppen ez a lényeg, fényképezzenek le egy házat százszor, az attól még ugyanolyan marad, ez a kettő is, a könyvben a kisfiúval, és a másik, amin a K. Mária áll a két gyerekkel, ha ugyanitt készült is mind a kettő, nem találok én abban semmi rejtélyeset.

De még be sem fejezhettem, amikor az a fiatalember megint teljesen elvörösödött, és a szavamba vágott, de úgy, hogy szinte kiabált, és azt kérdezte, hogy jól hallotta-e vajon, én ismerem, aki a képen van, és hogy mondtam a nevét is, tudom, ki az az asszony és a gyerekek.

Persze, bólintottam, tudni éppen tudom, bár éppen nem jogos azt mondani, kik ők, hiszen róluk legfeljebb már csak múlt időben beszélhetünk, de tudom, hogyne tudnám, ki volt az az asszony, aki ezen a képen még most is olyan fiatal, mint ezelőtt húsz évvel, mint ahogy ismertem a két gyereket is, nem azért élek már a faluban több mint ötven éve, hogy elfelejtsem, aki valaha is itt lakott.

Erre aztán már egészen izgalomba jött az a fiatalember, rángatni kezdte a ruhámat, hogy nem akarna ő terhelni engem, de éppen emiatt utazott ide ki Fehérvárról, így mondta: ide ki, és hogy mennyire nagy segítség volna, ha felvilágosítanám, arról is, hogy ki az az asszony, és arról is, amit a gyerekekről tudok, mert van itt valami, amit sehogy sem ért, pontosabban már furcsa volt a számára eddig is, de most, hogy itt állunk, és én a múltat emlegetem, hát ki kell hogy jelentse, ez az egész igenis titokzatosnak hat.

Jó, feleltem neki, és közben azért egy kissé távolabb húzódtam tőle, jó, igaz ugyan, hogy különösebb dolgom éppen nincsen, de talán mégsem megengedhető, hogy az ember beszélgetéssel töltse a munkaidejét, hanem ha akarja, alig egy félóra már, és bezárom a múzeumot, s ha megvár, megyek vissza a faluba, és akkor el is kísérhet, ha akar, útközben és aztán mondjuk a presszóban elbeszélgethetünk, elmondhatom, amit K. Máriáról meg erről a két gyerekről tudok, mi tagadás, nem éppen vidám, s tán még nem is különleges történet, de hogy érdekes, nos, ha utánagondolok, még én is azt mondom, lehet, fiatalember, könnyen lehet, hogy az már igaz.

(Nyári sör kavicsrugdalással, hólyagos az aszfalt)

Ha utánagondolok, még én is azt mondom, lehet, fiatalember, könnyen lehet, hogy az már igaz.

Három óra után, amikor már felakasztottam a köpenyt is az ajtó mögé, ahogyan szoktam, megfésülködtem, aláírtam a naplót, fogtam a táskám, bezártam mindent, s kiléptem a ház elé, de még intenem sem kellett, nemhogy szólni, mert az a fiatalember már ott állt mögöttem,

indulhatunk, kérdezte,

hát hogyne, bólintottam, csak előbb bekulcsolok, és a rácsot is behajtom.

És rögtön úgy szegődött mellém, mint valami kiskutya, ami megérzi, hogy jó emberére talált, vagy mint egy hálás tanítvány, aki másra sem ügyel, csak hogy el ne mullassza a tanító egyetlen szavát is, sétáltunk lefelé a tóhoz, a kijáráthoz vezető kavicsos úton, süttött a nap, csillogott a köveken, a leveleken, de még a bőrünkön is, sárgán, mint a sör, és ahogy éreztem ezt a meleget, a lombok mocanárait, hallgattam az ágak között motozó madarakat, hirtelen még szólni sem tudtam, mert arra gondoltam,

micsoda kérdés!,

a fák, lám, mennyit nőttek ezek a fák, húsz év, harminc év, és akkor már az emlékek úgy kavarodtak elő bennem, mint az elsőnek préselt zavaros szőlőlében bukkannak fel és süllyednek el újra a benne maradt szőlőhéjak és lecsupaszított csumák, erről beszéljek ennek az idegen fiatalembernek, erről?,

hogy hogyan múltak el velem az évek, napok és órák, és hogyan élnek velem az emlékek?, képek, amelyekben már nem is tudom, hogy megtörtént-e, ami az emléken él, vagy csupán maga az emlékezés teremt újabb és újabb képeket, igen, hiszen nem lehet úgy visszagondolni a több mint húsz év előttré, hogy közben mindazt kereszthessem, ami azóta, húsz esztendő óta megint csak rárakódott, visszaemlékeztem-e például K. Imrére, K. Máriára, vagy hát mindig is magamat látom csupán, ahogy keresztülbukdácsolok az azóta eltelt időn,

nem csoda, hogy meg sem birtam szólalni, míg végül elfogyott a fiatalember türelme is,

nos, Veress úr, kérem, mondja, miért hallgat, meggondolta talán magát,

ugyan, nem erről van szó, fiatalember, elgondolkodtam csak, és mi tagadás, hirtelen annyi minden jutott az eszembe, hogy szinte belekezdeni sem lehet, de jó, figyeljen hát, hallgassa, amit tudok.

És akkor már lent jártunk egészen a tónál,

nézze csak, mutattam neki, most ugyan nyár van, sekély a víz, de hinné-e, hogy volt már úgy is, ez a kis sziget szinte ki se látszott, és körben, egészen a patakig, de még a túloldalon is, a falu alatt mindenütt állt a víz, akkora havak és akkora olvadások voltak itt hajdanán, vagy nézze ezt a parkot, képzelje, itt volt nem messze egy hatalmas fa megmaradt csonkjja, azé a fáé, amit még maga a kastély dicsőséges ura, a fenséges József főherceg döntött a földre, hogy kétkezi munkásként szolgálja a családja fennmaradását és a nevezetes vörös csillagos százharminchárom napos tanácsköztársaságot...

Bocsásson meg, szólt közbe torokköszörülve az a fiatalember, igazán, mindez igazán nagyon érdekes, csakhogy ön az imént azt említette, hogy ismeri azt az asszonyt, akinek a fényképét megmutattam, mi több, a nevét is mondta, és ha nem haragszik, engem ez érdekelne elsősorban.

Hogyne, fiatalember, feleltem, hiszen arról beszélek, csakhogy maga pedig azt ne

higgye, hogy olyan könnyű volna egy történet kezdetét kijelölni, látszik, hogy még nagyon fiatal, igen, olyan lehet maga is, aki azt hiszi, mintha éppen tetszése szerint vagdalózhatna az ember mindabban, ami már elmúlt, holott minél messzebbre kerülnek a dolgok, azt kell látni, annál szorosabban fonódnak egymáshoz, remélem, ha befejeztem, megérti majd, miért.

És ballagtunk lassan a műút szélén, és néztem a felhólyagosodott aszfaltot, hirtelen eszembe jutott, hogy igen, alighanem ott kell elkezdenem, amikor a K. Imre ide, a faluba érkezett.

Hát a K. Mária, fordultam ahhoz a fiatalemberhez, mint már mondtam, úgy hívták azt az asszonyt,

K. Mária egy bizonyos K. Imre húga volt, azé az emberé, aki hetvenben vagy hetvenegyben, nem is tudom pontosan, melyik évben jött a faluba, az biztos, hogy már a hatvannyolcas dolgok után két vagy három évvel. Rebesgettek itt sok mindent, hogy az akkori agronómus hozta ide, az ő embere, merthogy valami volt ott, valami pesti ügy, ami ugyan nem súlyos, de mégsem árt, ha nincsen szem előtt, és hogy méhésznek vette fel a téesz, pedig hogy a K. Imre soha nem próbálta azt a szakmát még korábban, lehet, hogy így történt, lehet, hogy másképp, én nem tudom.

Egyszer csak megjött a fővárosi vonattal, nem is hozott mást, csak egy hátizsákot, ment az irodába, a rá következő napon pedig beköltözött fel a kastély mellé, a régi uradalmi házba, igen, abba, ahol most a múzeum van, s ahol akkortájt csak mindenféle haszontalan holmikát raktározta el. És hogy értette-e a méhészetet, nem is olyan fontos, mert meg kell hagyni, nem pihenni jött, rendszeren dolgozott; kifoltozta a birtokról összeszedett régi kasokat, és csinált újakat is, kiirtotta körben a bozótost, egyszóval elvégzett mindent, ami kell a méhekhez. A baj csak az volt, hogy még szinte körül sem nézett, ahogy mondani szokás, egyszóval néhány hónap múltán az a K. Imre valamilyen összekeveredett egy cigánylánnyal, aztán meg az a lány, nem is emlékszem már, hogyan hívták, szóval az a lány hasasodni kezdett, össze kellett házasodniuk, év végére pedig, talán karácsony körül megjött a gyerek. De valami csak nem lehetett rendben, korai volt a szülés, meg talán az orvosnak sem szóltak, szégyenből-e vagy hanyagságból, ki tudja, a lényeg az, hogy aztán már a mentőt sem hívhatták, mert az asszony elment, mire a gyerek kinyitotta a szemét. És hogy ne kelljen gondozásba adni, a K. Imre azt mondta, van neki egy húga Budapesten, aki majd ellátja a csecsemőt, rá lehet bízni, higgyék el.

Na, így jött ide a faluba az az asszony, akit kérdezett, a K. Mária.

Az volt az a tél, hogy annyi hó esett, tavaszra is alig olvadt el, aztán meg a patak kiöntött, úgy, ahogy már mondtam, a tó is, és végig a kertek alatt mindenütt. Igazán, mintha valami árvíz támadt volna ránk, akár a televízióban amiket néha látni, amikor pedig végre felszáradt, mintha csak a visszamaradt sárból nőnének, mindenféle furcsa virágok nyíltak ki a patak oldalában, a kukoricaföldek helyén. Még a martonvásári kutatóból is jöttek megvizsgálni, annyira különös virágok voltak, nem is látott ilyeneket erre felé addig senki sem, szegfűformák és rózsafélék, és olyanok is, hogy még hasonlítani sem igen könnyű, aztán megállapították, hogy nem lehet más oka, csak a régi főhercegi rosariumból meg a híres virágoskertből ideszármazott magok, a mindenféle külszágokból ideteremtődött növények maradványai, bódító illatú, színes virágok, hány évet kellett átvészelnünk az avar és a föld alatt, míg a víz életre keltette őket, de persze meg is változtak, a sok idő vagy a vegyszerek, a műtrágyák, legalábbis ezt mondták azok a martonvásári kutatók, hogy olyanok, talán már a hajdani főkertész

sem ismerhetett volna rájuk. De aztán egyszerre csak elhallgattak a virágokról, igaz, előtte még az iskolába beköltöztettek egy embert a feleségével meg a kislányával, hogy gyűjtögesse tovább a magokat és a leveleket. Csakhogy kisvártatva, ha jól emlékszem, még a rá következő télen kiderült az is, miszerint a termelészövetkezet méhei, azok a méhcsaládok, amiket a K. Imre gondozott, teljesen rászoktak ezeknek a különös virágoknak az illatára, szinte már csak onnan gyűjtötték be a nektárt, s ettől vagy mástól, soha nem tudták ki igazán, de legalábbis valami ilyenfélét lehetett hallani, a beszállított méz is megváltozott, a tavasz végére előbb csak a méhek vadultak meg, nem is viseltek el más embert, csak a K. Imrét engedték a kasokhoz, a begyűjtött méznek pedig már az ízében is volt valami kesernyesség, azt beszéltek, mintha egy ritka fűszert rána az ember, ráadásul még valami gyógyszerről is szó volt, hogy az a kesernyesség éppen úgy viselkedik, mint egy orvosság, de ha valamiképpen többet evett volna az ember, mint szabad, akkor már gyilkoló méreg. Elővették néhányszor a K. Imrét, behívták, vagy volt olyan, autóval jöttek érte, mintha ő tehetett volna bármiről is, de mindig hazaengedték hamar, ő meg nem az a fajta volt, aki elbeszéli, hogy mi történt vele, még a kocsmába is csak félévente ment le, s akkor is megállt a pultnál, ott ivott. Így aztán csak találgatás folyt a faluban, meg azt a kirendelt martonvásári kutatót próbálták szóra bírni, ha ugyan kutató volt valóban, mert erről is suttogtak akkor már sok mindent, talán sejtji, hogy ment az akkoriban.

És különben már vagy az első, de lehet, hogy már a második évben a K. Imrét beosztották a termelészövetkezet tehenészetéhez is állatgondozónak, így aztán a K. Mária már hajnaltól teljesen magára maradt a gyerekekkel, mosdatta és etette, mintha a sajátja volna, fenn éltek a régi raktárházban, de hogy mivel is ment el ott a nap, nemigen firtatta azt senki, és ugyan ki járt volna a dombon, még vasárnap sem, akkor még nem volt szokásban errefelé a sétálgatás. Bár éppen megnézték azért jó páran azt az asszonyt, fiatal is volt, és szép is, még a boltba is városi ruhákban járt, és egyedül élt, ha a bátyját és a gyereket nem számítjuk. Beszéltek róla persze, jót is, rosszat is, voltak, akik látták, hogy néha az egyik laktanyai katonai terepjáró fuvarozta, de hogy mi lehetett e mögött, azt én nem tudom.

Tudja, sok katona volt itt akkor, a falu mellett még egy laktanya is, főleg építők, akik átjártak két faluval odébb az erdőbe, Lovasberénybe valami munkára. Építkezés, csak annyit mondtak néha.

És a gyerek!, Veress úr, mondja, hogy hívták a gyereket?,

vágott közbe újra csak az a fehérvári fiatalember, az a Mészáros, de megint olyan izgatottan és türelmetlenül, vörös volt az arca, láttam én azt rögtön, a szeme pedig csillogott, mint aki fél, mintha legalábbis valami veszély fenyegetné, és kizárólag annak a gyereknek a neve menthetné ki a bajból.

A kereszteződésben, az ABC előtti buszváróban álltunk akkor már, az a fiatalember belekapaszkodott a ruhámba, úgy kérdezett, de közben meg újra csak előrángatta a hóna alól a könyvét, abból is a fényképet, és lobogtatta a szemem előtt, mintha anélkül meg sem érthetném, miről beszél.

Zoltán volt, úgy emlékszem, fiúgyerek, persze láttam én is sokszor, az a fajta fekete hajú, mint a tömör gumi, de a szeme meg kék, azt láttam elégszer, bámult csak, ahogy K. Mária cipelte magával mindenhová.

Zoltán!, kiáltott fel a fiatalember, úgy, mint aki mondjuk legalábbis pénzt talált az útszélen, de rögtön aztán le is hajtotta a fejét, és szinte suttogva ismételte el: Zoltán, Kőrösi Zoltán, Kőrösi Zoltán.

Néztem rá gyanakodva, mert hirtelen az eszembe jutott, hogy lám csak, lám, talán mégsem olyan ártatlan ez a jövevény, mint amilyennek látszik, az előbb is kis híja volt, hogy megvadul, és tépkedi rólam a ruhát, és akkor aztán hiába a szombat délután, hiába van fényes nappal a falu közepén, ugyan kiabálhatok, túl közel a presszó, szól a zene is, nem figyelne ide senki sem.

Tudja, mit, jöjjön, fiatalember, mondtam neki, igyunk itt a presszóban egy pohár sört, kijár az mindenkinek egy ilyen augusztusi szombat délutánon!,

azzal meg is indultam előre, gondoltam, ha akar, jön majd velem, ha nem, hát én aztán azt sem bánom.

(Félhomály, avagy hogyan szárad a pohár falán a sörhab, vörös téglácska a százforintosokból)

Azzal már meg is indultam előre, gondoltam, ha akar, jön majd velem, ha nem, hát én aztán azt sem bánom.

És akkor nem is egyet ittunk aztán: jó volt az a sör, hideg, buborékos, úgy csúszott le az első pohárral, hogy szinte észre se vettem, az a fiatalember meg rögtön fölállt, hozott a Szabó Évától két újabbat, de az már korsó volt,

hogy ne kelljen olyan sokszor fordulni, hunyorított rám,

igaza van, fiatalember, feleltem, az ilyen jóból nem árthat meg még a sok sem.

Sütött kint a nap, a televízióban valami zenére ugráltak és mutogattak mindenféle sapkába meg színes ruhákba öltözött emberek, a rácsos ablakokon bevetődő fénysugarakban cigarettafüst lebegett, egyszóval majdnem olyan szombat délután volt ez itt a presszóban, mint a többi.

Tudja, forgattam meg a korsómat,

tudja, mondtam annak a fiatalembernek, ez egy olyan történet, ha nem emlékeznék, hogy így volt, talán magam sem hinném igazán.

Az a szerencse, hogy az én feleségem akkoriban itt dolgozott szemben a postán, látott hát és hallott sok mindent, ami a faluban történt, ő beszélt arról, hogy a Poschner Károly, aki az itt lakó Poschneréknek volt a rokona, és ötvenhatban kiment az országból, Pestről ment el, és aztán meg sem állt Hollandiáig, na, ez a Poschner Károly egyszer csak leveleket kezdett írogatni a K. Máriának. A vegyesboltban volt egy asszony, az is Poschner lány, a feleségem szerint az szerezte össze őket, mert addig beszélt a K. Máriának, meg kiküldte a K. Mária nevét Hollandiába, egyszóval hirtelen jönni kezdtek külföldről a levelek. És ha eleinte nem lett volna is ebben semmi különös, de ezek, a Poschner Károly és a K. Mária ugyan még soha nem is látták egymást, és mégis folytonosan leveleztek, mi több, aztán egyre gyakrabban írtak, havonta, kéthetente, hetente, aztán már egy héten többször is, míg végül már olyan levelezés alakult ki közöttük, mintha akár szerelmesek volnának.

Megtörtént például, hogy a Poschner nem is egy borítékot küldött, mi több, megszámozta őket, hogy milyen sorrendben kell felbontani, a K. Mária pedig ugyanígy, sőt aztán már azt is ráírta, hogy melyik napon és hány órákor szabad feltépni a borítékot, hogy végül oda jussanak, hogy szinte nem is levelezés volt ez, hanem egy igazi jelrendszer, amiben minden egyes levél egy-egy újabb szót jelentett a párbeszédben, igen, a folyamatos levélírással éppen egyszerre vették kézhez a küldeményeket, és az utasításokat betartva éppen egyszerre bontották fel a borítékokat, állítólag teljesen úgy, mint akik egymással társalognak,

rá volt írva például az egyik borítékra, hogy pontban délután négy órákor bontható

fel, és ha mondjuk meg is érkezett már korán ebéd után, vagy éppen a megjelölt dátum előtti napon, hát a Poschner Károly a vázának támasztotta az ebédlőasztalon, várta, teljen az idő, és a K. Mária akkor is csak félretette, az ágyára, a párnájára fektette, és bár nézegette, forgatta, de bizony idő előtt semmi pénzért nem bontotta volna ki, és közben boldog volt és örült, mert tudta, hogy éppen így tesz a Poschner Károly is Hollandiában, mert ő is érti, hogy ez a maguk kitalálta játékszabály már olyan, mintha a testük és a hangjuk nélkül, soha-soha nem látva egymást, de mégis személyesen tudnának szólni, ráadásul olyan őszintén, ahogyan az ember, ha szemtől szemben áll a másikkal, hát úgysem lehet képes,

így aztán azt is megérthették és megírhatták, hogy ez a folyamatos levelezés a legjobb és legcsodálatosabb dolog, ami egyáltalán megtörténhetett velük, és hogy miképpen alakult át azóta minden hét és aztán minden nap, aszerint, hogy jött-e már a levél, hiszen mindkettőjük életében a postás érkezése és a boríték felbontása lett az az óramutató, az az egyre gyorsuló ütem, ami nem csupán felosztotta az időt, de azt is bejelölte, mi a fontos és mi nem, aszerint, hogy mi az, ami a körülöttük kavargó hétköznapokból beleférhet a levelekbe, és minek kell a külvilágból említetlenül elsüllyednie.

És ahogy múlt az idő, a következő tél elejére már ott tartottak, hogy arról írtak, miképpen tudhatnák együtt tölteni a karácsonyt, persze utazásról szó sem lehetett, hát megállapodtak részletesen mindenben, hány boríték érkezzen még addig, pontos útmutatással, időbeosztással, óra és perc, és hogy melyiket mikor szabad felbontani, mi több, a legutolsónak még a helyét is megszabták, hogy csakis a karácsonyfa tövében olvasható el, hiszen így lesz az is egy karácsonyi ajándék, egy olyan meglepetés, amit ugyanazon percben élhetnek át, boldogság, aminek nem számít, hogy valahol egy csatornaparti vörös téglás hollandi házban vagy a kastélyparki régi raktárban áll a feldíszített fa, mert azokban a percekben eltűnik az idő, és megszűnik a távolság, ők lesznek csak, és a levelek, hogy lássák a betűket, és hallják a bennük megszólaló üzeneteket, hát igaz is, kit érdekelhet, hogy még soha nem látták egymást, kinek lehet fontos, milyen is az a hang valójában, ami a levélben van, az az erősebb valóság.

De tudja, emeltem a fény felé a söröskorsót, tudja, fiatalember,

a furcsa az volt, hogy mindeközben, mondtam már, amíg folyt ez a levelezés, a K. Mária persze gondozta és nevelte a K. Imre fiúgyerekét, senki nem mondhatott rá egy rossz szót sem, bevásároltak, dolgozgattak a ház mögött a faszél felásott kis konyhakertben, igazán úgy voltak együtt, akár egy anya és a fia, csak éppen ahogy múlt az idő, és nőtt az a gyerek, hát a K. Mária meg mintha egyre fiatalodott volna, persze nem a külseje, de ahogyan viselkedett, látták őket nemegyszer, akár két játszótárs, egy kislány és egy asszony, mégis leültek az árokparton, füveket tépegettek, vagy elhevertek a mezőn, órákig bámulták a bogarakat, hanyatt fordulva a felhőket, négykézláb jártak a bokrok között, éppen, akár az unatkozó gyerekek, nem is igen tudott a K. Mária válaszolni, ha megkérdezték tőle, ugyan éppen mit csinálnak.

Hetvenöt vagy hetvenhat körül, nem is tudom, húsz éve már, fiatalember, maga akkor talán még nem is élt,

húsz év, mondom, hiszen mondom, még belegondolni is nehéz, az biztos, hogy akkor már az iskolánál lakott az a kutató, a Fábián, aki a martonvásári intézettől költözött a faluba, de még fél év sem telt el, és elment tőle a felesége, ő meg a lányával magára maradt, hát megtörtént gyakran az is, hogy odakérte a lányát K. Máriához, vigyázza arra is, ha már a K. Zoltánt úgysem adhatja az óvodába, ne legyen mindig láb alatt az ő lánya, az Éva sem, így aztán hármásban voltak, a K. Mária, a K. Zoltán és a kislány,

a Fábián Éva, és egyre többet is, merthogy az a két gyerek meg nemsokára olyan volt egymásnak, akár a testvérek, mentek az út szélén vagy a nyakig érő fűben, és fogták, el sem akarták engedni egymás kezét, mögöttük meg az asszony, mintha az övé volna mindkettő, lépegetett csak, dúdolgatott.

És a K. Mária már annyi levelet kapott Hollandiából, hogy a postás nem is vitte fel a dombra a küldeményeket, lent hagyta a kastélyparki vaskapunál, vagy amikor a K. Mária bement, hogy felbélyegezze és feladja a maga borítékjait, hát ott rögtön a kezébe nyomták az aznapi csomagot, így működött ez a rend két vagy három éven át is, vagy tovább, meg nem mondom, olyan évek voltak, hogy összefolytak a hónapok,

csak hogy egy nap, ősz volt, erre emlékszem, szüret ideje, amikor mindenki csak az esőkre, a szőlőszedésre, a cukorvásárlásra és a préselésre gondol, mossák a ládákat, kiszellőztetik a pincét, megveszik a húsokat a pörköltöz,

de a K. Máriát persze akkor is csak a levelek érdekelték, ám hiába leste a kastélyparki kaput, és hiába kérdezősködött a postafiókban is, mert nem jött semmi aznap, mint ahogy nem érkezett levél a rá következő napokon sem, eltelt egy hét, aztán a második is, egyre lassabban múlt az idő, ám sehol semmi híradás,

csak hogy ő nem adta fel, úgy viselkedett, mintha mi sem változott volna, nap mint nap feladta a maga levelét, és megkérdezte, hogy vajon jött-e a részére valami, hiába integettek már, ahogy belépett, hogy nem, nincsen, sajnos ma sem jött semmi, összeszorította a száját, bólintott, és felragasztotta a bélyegeket, aztán már fordult is ki, ment a bicikliállványnál hagyott két gyerekhez.

És már rég leesett a hó, amikor újra jött egy hollandiai levél,

tudatja, hogy beteg volt, nagyon beteg, írta a Poschner Károly, kórházban feküdt, és még írni sem tudott, a K. Mária küldeményeit is már hazaérve kapta kézhez, ez volt a legjobb a gyógyulásban, vagy éppen ettől gyógyult meg, igenis, ő így hiszi, hogy végre olvashassa őket, és órákig ült az ablaknál a fotelban, mint akit elvárásoltak, mert betűről betűre beszéltek hozzá azok a levelek, elmondták, hogy van valaki, akinek fontos az ő gyógyulása, van valaki, aki ott él az ő életében, és helyet ad neki a saját napjaiban, íme hát itt a válasz, de ezek csak szavak, mert most meg sem kísérelhet arról beszélni, mit jelent a számára K. Mária, ha valaki olyan beteg volt, mint ő, hogy megérintette már az elmúlás, órákig, napokig nézte mozdulatlanul a fehérre festett mennyezetet, megtanult választani az élet dolgai közül, igen, milyen esetleges és kopott minden szó.

És akkortól újra csak sűrű egymásutánban érkeztek a külföldi levelek, majdnem úgy, mint régen, ám mind gyakoribb lett bennük a sürgetés is, hogy K. Mária utazzon el Hollandiába,

persze a gyerek, a gyerekek, és minden mást is nehéz elrendezni, de néhány hét igazán nem nagy idő, egy beteg ember életében viszont másképp kell számolni a napokat.

Végül aztán már a K. Mária is kezdett hajlani, néha elidőzött a postai üvegablaknál, arról beszélt, hogy Hollandiában nagy gátak, kőfalak védik a földeket a tengertől, és éjjel-nappal hallani a víz és a szél zúgását, és hogy ott szinte mindenki csak biciklizik, a csatornákon pedig kis kőhidak vezetnek át, vagy csigakerekes faalkotmányok, amiket felemelnek, ha egy magasabb hajó arra jár,

tulajdonképpen miért is ne utazhatna ő oda, hajolt a pult fölé K. Mária, a meghívólevelet és a pénzt megkapná külföldről, neki csak szólnia kell, és már jön is az úti-költség, s annyira talán még nem öreg, hogy félnie kellene egy ekkora úttól, igen, mondjuk a nyár elején, ha nem történik semmi, hát úgy gondolja, nekivág.

És a tavasszal bebusozott Bicskére útikönyvet venni, a vegyesbolti eladónővel pedig már úgy beszélt, akárha rokonok volnának,

megyek, jelentette ki határozottan, elutazom, éppen itt az ideje már.

Így történt, hogy a készülődés izgalmaiban, a vacogtató elhatározás lázában eleinte fel sem tűnt neki, hogy vajon miért is rövidülnek meg szinte sorról sorra a hollandiai Poschner Károly levelei, nem törődött azzal, hogy kis idő múltán már csak valami szűkszavú tudósítások érkeznek, és hogy eleinte csupán ki-kimarad egy-egy nap, majd már észrevétlenül többségre jutnak a levéltelen hétköznapok, igen, észre sem vette volna talán mindezt, csakhogy a tavasz végével egyszeriben nem jött több levél.

Betegség, istenem, megint csakis valami betegség lehet, panaszkodott a vegyesboltban, ki tudhatja, mi történt vele, most már igazán oda kell utaznom, hiszen ha segítségre van szükség, nálam jobbat úgysem találhat, odautazom, vonattal, sok pénz, de megszámlaltam pontosan, és azt hiszem, nem lehetetlen, megcsináltatom az útlevelet, és már indulhatok, jelentette ki a pult fölé hajolva,

elmegyek, ismételte még egyszer, de az eladónőtől hiába várt választ.

És a következő héten K. Mária felült a bicskei buszra, hogy a járési rendőrségnél kitöltse az útlevélkérő lapot, okmánybélyeget vásárolt, és a műszaki bolt melletti fényképésznél igazolványképet csináltatott, hogy aztán délutánra már leadhassa a szükséges papírokat, persze a mellékelendő felbélyegzett borítékkal együtt, és már el is köszönt a leereszthető ablakocska mögött ülő ügyintéző nőtől, amikor kinyílt az egyik fehérre mázolt ajtó, egy öltönyös, nyakkendősférfi hajolt ki rajta,

maga, kérem, jöjjön be egy pillanatra, intett K. Máriának,

és ő azonnal felállt, bement a férfi után a szobába,

csukja be az ajtót, és aztán üljön le, kérem, szólt rá a férfi, már az íróasztala mögött ült,

igen, felelte K. Mária engedelmesen, és ahogy az asztalhoz lépett, látta, a férfi az ő útlevélkérő lapját tartja a kezében,

miért is akarna maga Hollandiába utazni?, emelte fel a tekintetét az öltönyös,

baráti látogatás, felelte K. Mária,

szóval ennyi az egész, biztosan?,

igen, csak ennyi, bólintott K. Mária.

És akkor az az öltönyös férfi előbb csak elmosolyodott gúnyosan, de aztán hirtelen felpattant a székéről, és elvörösödő arccal kiabálni kezdett,

ismerjük mi az ilyen barátságokat, nagyon is jól ismerjük, tudjuk, mi rejlik az effajta kapcsolatok mögött, kiabálta egyre hangosabban, miközben áthajolt az asztal fölött, és az arca már egészen közel nyomult K. Mária arcához,

maga azt hiszi, hogy ilyen könnyedén átverhet bennünket, üvöltötte, és a szájából minden egyes szónál fröcskölt a nyál, fényes cseppeket hullajtva az íróasztalra,

hát nagyon téved, sziszegte akkor az a férfi, nem is tudja, milyen nagyon,

és hirtelen visszahuppant a székre, mint aki teljesen megnyugodott, kihúzta az íróasztal egyik fiókját, és egy kemény fedelű dossziét dobott K. Mária elé,

tessék!, nézze!,

csak ennyit mondott, és megoldotta az irattartó zsinórját, hogy K. Mária láthassa, időrend szerint ott sorakoznak szépen egymásra rakva az ő Hollandiába írt levelei, s alatta, a másik kupacban pedig azok a levelek, melyeket ő kapott, két levélhalom, vas-kos és szinte egyforma nagy mind a kettő,

érthetetlen, de nemhogya lemásolva voltak, hanem pontosan azok, ugyanazok a levelek,

a dosszié kemény karton fedőlapja elmaszatozta az íróasztalra fröcskölődött nyálcseppeket.

És amikor a nyár elejére egy vastag, lepecsételt borítékban megjött az útlevel, K. Mária leemelte a szekrény tetejéről a bőröndöt, azt a kis koffert, amiben a ruháit hozta magával néhány éve a pesti vonaton, hogy beköltözzön a kastélyrom mögötti régi raktárházba, bepakolt hát újra, mint aki tudja, hosszú útra megy, és nem csak a kilométerek száma, messzire utazik más értelemben is, bár ilyentájt meleg lehet ott is,

sok ruha talán felesleges,

egymásra simította a százforintosokat, kis kötegbe, sovány, vörös téglácska a konyhaasztalon.

És már összerakott mindent, levelet küldött Hollandiába, hogy adja át, aki tudja, még akkor is, ha a Károly netán beteg, hogy ő nemsokára érkezik,

papíron egymás alatt az országok nevei és a városok, ahogy a vonat halad,

még a jegyet is félrerakták a székesfehérvári állomáson, csak oda kell érte menni, mondani a nevét, akkor lepecsételik, kifizetni, és már fel is szállhat a következő szerelvényre, annyi ennivalót csomagol, hogy elég legyen az útra, különben is, üldögélve nem is igen éhezhet meg az ember, bár az evés közben meg gyorsabban múlik az idő, efféléken tanakodott,

amikor a postás újra egy hollandiai levelet hozott, talán mert régen járt náluk, vagy mert kíváncsi volt, de most nem hagyta a kovácsoltvas kapunál, hanem felcapatott a melegben egészen a dombtetőre, és egyenesen K. Mária kezébe adta,

köszönöm, mosolygott rá az asszony, nem is lehet más, csak a válasz arra, hogy utazom,

de amikor feltépte a borítékot, egy fényképes, apró betűs újságcikket talált,

a fotográfián egy szemüveges, kerek arcú, ősz hajú férfi, magas támlájú székben ülve, a lábán és a derekán kockás takaró, mögötte pedig egy kötényes, fehér galléros, fityulás asszony állt, a keze a férfi vállán, és mind a ketten vidáman mosolyogtak, és az újságlapon valami érthetetlen nyelvű szöveg, de mellette egy géppel írt papír is, gyakorlatlan kéz írhatta, tele félreütésekkel és javításokkal, egy papír, az újságcikk helyényszett lefordítása,

hogya városunk közkedvelt és köztiszteletnek örvendő mérnökembere, a magyar származású Károly Poschner, aki a közelmúltban súlyos betegségen esett át, túlzás nélkül mondhatni, napokig élet és halál között lebegett, hogy aztán éppen ott, az elesettségben és a legnagyobb vészben találja meg a régen várt boldogságát, mégpedig az őt olyannyira odaadóan gyógyító ápolónővér személyében, amint ez látható a képen is, ahol a már lábadozó Poschner úr s az ő társává szegődött Jennis van Gaal nővér állnak a városi kórház bejáratánál, kis idővel Poschner úr hazamenetele

és, íme, itt az örömdetes hír, kis idővel kettejük egybekelése előtt,

íme, tisztelt olvasóink, a remény és a szeretet mindig megérkezik, csak felkészülten kell tudni várakozni rá, mi több, éppen a legváratlanabb pillanatokban ragyoghat fel egy fény sugar, a házasságkötésről majd még e helyütt, lapunk társasági rovatában beszámolunk.

Rossz hír jött?, kérdezte a postás K. Máriaat, valami baj?

Nem, szó sincs ilyesmiről, felelte az asszony,

összehajtotta a papírlapot, a fényképes újságoldalt is, és az ajtófélfának dőlt, mint aki hirtelen megszédült,

nincsen semmi baj, mondta, igazán semmi, csak a meleg, egy kis bágyadtság, de nem is számít, a fontos az, hogy megvan a jegyem, holnapután elutazom.

(Korom, búzaszálakkal és cigarettacsikkokkal, és azzal, hogy semminek, de semminek nincsen vége)

De nem is számít, a fontos az, hogy holnapután elutazom.

És, tudja, néztem arra a fehérvári fiatalemberre, arra a Mészáros Péterre, nemcsak mondta, de így is tett, igen, elutazott, mintha nem is jött volna semmiféle levél,

két nap múltán ugyanis K. Mária felszállt a kora reggeli fehérvári buszra,

mindent elrendezett, a konyhaasztalon a papírlap, abból tudhatja K. Imre, mit hogyan kell K. Zoltánnal, egy hét vagy kettő, a szabadságából is telik, és a kisfiú sem olyan kicsi már, elvan akár egyedül is szinte egész nap, két hét, hiszen már több mint öt éve nem maradt magára, ennyi pedig jár egy asszonynak, aki még egyáltalán nem öreg,

nem, ezt senki nem állíthatja.

A maga melletti ülésre rakta K. Mária a bőröndöt, benne a pénz és a térkép, tintával egy lapon a városok nevei. Amerre a sárga Ikarusz eldöcögött, ráérősen félreállt a megállóknban, lassan hajtott végig a házak között, s csak a faluszélen gyorsított, mindenütt a mezőkön szikrázóan süttött a nap, felhőtlen, kék egű nyári reggel volt, hogy szinte fekete árnyékot vetett a busz, meghullámoztatva a különben moccanatlan, már sárguló búzatáblákat.

A város, Székesfehérvár is csendes, kihalt volt, a poros utcákon alig-alig bukkant fel egy-két járókelő, talán a behúzott függönyök, leeresztett redőnyök mögé bújtak az itteniek, vagy itt is hagyták a melegben átlangyosodott falakat, a forró betont, a járdaszélen szürke verebek fürödtek a porban, s a zajra nagy perregéssel lendültek fel a töpörödött levelű fák ágai közé, és ahogy a busz bekanyarodott a Piac téri megállóba, és a sofőr a gázpedált még egyszer a padlóig nyomva felpörgette a kattogva, zörögve küszködő motort, fekete füstfelhő bodrosodott a szemközi alacsony, vedlett vakolatú házakra, az út túloldalán a „Bableves” feliratú kocsmá nyitott ajtajára, repedezett ablaküvegére, és még akkor is a macskakövek fölött lebegett, amikor K. Mária, kezében a bőrönddel, lekászálódott az olajos lépcsőkről, és nekiindult, hogy végigyalogolva a kopott cirádájú Vörösmarty téren, a Széchenyi úton, majd már a Lenin út kockaházai között, s végül megpihelve a megzöldült kupolájú Prohászka-bazilika egyik tömzsi oszlopánál, izzadó tenyerét a bőrönd oldalához törölgetve mihamarabb a vasútállomásra érhesse.

A nagy, koszosbarna állomásépület várócsarnokában is csupán egy-két ráérő utas téblábolt, fehér ingben, trikóban, a kezükben nejlonszatyor, nézegették a standra kirakott újságokat, az üdítőitalok és szendvicsautomata gombjait nyomogatták, vagy egyszerűen csak ültek valamelyik rácsos padon, és arra vártak, hogy múljon az idő.

K. Mária ügyet sem vetett az utasokra, mint ahogy arra a két hatalmas freskóra sem, melyek a terem oldalsó falait díszítették, és szinte éltek az óriási ablakokon beömlő fényben, nem, ő rögtön a nyitva tartó pénztár ablakához sietett, a nevét mondta s azt, hogy a jegyeit félretették, a helyjegyek és a csatlakozások is, úgy tudja, készen várja a csomag, fizetnie kell, és utazhat.

Es így is volt, a pénztárosnő behajtotta a kis ablakot, és eltűnt a fülke hátsó falát

takaró függöny mögött, de kisvártatva, ahogy visszajött, már egy kis tasakot tartott a kezében,

az útlevelét, szólta ki K. Máriának, miközben elhelyezkedett a székén, aztán hosszan számolgatni kezdett, néha-néha egy rejtvényűjsággal legyezte magát.

És amikor K. Mária a félhomályos, hányás- és hűgyszagú aluljárón át kibotorkált az ötödik vágányig, hogy ott, a peronon, az Utasellátó-büfé bódéja melletti sárga padon várja meg a Budapestről érkező nemzetközi gyorsvonatot, és a jegyeket és a kiváltott pénzt az útlevelébe rakta, hogy minden, ami fontos, most már egy helyen legyen,

ült K. Mária a kormos padon, és az idő most már olyan lassan múlt, mintha még az átrobogó vagy éppen megálló, nagyokat fújtató szerelvények is mind-mind ugyanazok lettek volna, folytonosan visszazökkenve egy korábbi érkezés és elindulás mozdulataiba, mint valami ismétlődő, de teljességgel érdektelen színjátékba, a Balaton felé tartó vagonok ablakait lehúzták az utasok, és izgatottan bámultak ki a peronra, az állomásépületre, nézegették K. Máriát is, és kiabálva üdvözölték az indulást, amikor a kalauz sípjelére a vonat újra nekilódult, a felhőtlen ég is úgy ragyogott, mint egy frissen mázolt acéllemez, s mintha még a távolabbi vágányokon veszteglő tehervonatok narancssárga dízelmozdonyai is a sinekhez tapadtak volna, hogy el se tudjanak szakadni a forróságtól, a hangosbeszélő érthetetlen recsegéseitől, a peron fölé lógó nagy, négyszögletes órák kattogásaitól.

És már késő délutánra járt, vöröses fénnel süttött a nap, és megenyhült az idő, meg-megmozdult a levegő is, amikor K. Mária még mindig a padon ült, egyik keze a bőrönd fogantyúján, a másik az ölében, és ő merev háttal, maga elé szegezett tekintettel vizsgálta a felszaradt tócsák halovány csikjait, az eldobált cigarettacsutkákat, papírdarabokat, mozdulatlanul, éppoly mozdulatlanul, mint ahogy a déltájban beérkezett nemzetközi gyorsvonat idegen feliratait nézte, a leeresztett függönyöket a fülkeablakok mögött, hallgatta a hangosbeszélő sürgetését és a kiabálásokat és nevetéseket, a mozdony motorjának hangját, ahogy a tompa dübörgésből éles sivitásba csap át, s aztán a kattogást, ahogy a szerelvény vége is elsuhan a pirosra váltó szemafor mellett, miközben a hangosbeszélő közölte mindenkivel, hogy a nemzetközi gyorsvonat az ötödik vágányról elment.

És amikor már hűvösödni kezdett, és messzebb, ahol a sinek két vágányba futottak össze, égtek a lámpák, mint ahogy az állomás fölött is, a mélykékre sötétült égen is feltűntek az első csillagok, K. Mária felállt végre a padról, fogta a bőröndjét, és visszament a lépcsőkhöz, az aluljáróba, a várócsarnokba, kiment az épület elé, ahol a helyi járatok várakoztak nyitott ajtókkal, a sofőrök a kormánykerékre könyökölve újságot olvastak, vagy a felgumizott laposelemekkel működő zsebrádióikat hallgatták, végigyalogolt K. Mária a szovjet katonai temető mellett, átvágott a lakótelep elfüggönyözten ablakú házai között, keresztül a murával felszórt játszótéren és a feltúrt Gáz utcán, a felszedett, halmokba rakott sárga keramikockákat kerülgetve ráfordult a Rákóczi útra, hogy aztán a Romkert vaskorlátja mentén a főtérre érjen, a barnás, poshadó vízzel körbefogott Országalmához, s onnan a Liszt Ferenc utcára, a Piac térre, a buszpályaudvarra, hogy a pénztárcáját előkotorva jegyet váltson, és a neonfényben álldogálva figyelje a bicsei járatot, felszálljon a buszra, és hazautazzon Alcsútra, vissza a faluba, a kastélyparki régi raktárházba, ahol a fákra nyíló ablak mögött egy csendes, hallgatag kislány és egy tehéntrágyától édeskés szagú férfi várta.

Hát ez volt K. Mária hollandiai utazása, néztem arra a fiatalemberre, a Mészáros Péterre, ez bizony,

bár tudni való, arról, hogy miért szánta rá magát az útra, s miként jött vissza még aznap, ezekről a dolgokról az az asszony aztán senkinek nem beszélt, még csak nem is látszott rajta semmi változás, amikor visszatért, és ha valaki az utazásáról kérdezősködött volna, hát csak mosolygott, és mintha meg se hallotta volna, ment tovább, vagy játszott a kisfiúval, így aztán hamar elszoktak a kíváncsiságtól a falubeliek, hagyták, legfeljebb rálegyintettek, bóklásszon a két gyerekkel, a K. Zoltánnal és a Fábián Évával.

Aztán augusztus végére jött még egy hollandiai levél, benne egy házasságkötési értesítés,

de ezzel már senki nem törődött, látszólag még K. Mária sem, vagy csak nem tehetett?

mert két nappal azelőtt a fülledt kora délutánban ő volt az, aki a kastélyparki tó vizében megtalálta a két gyereket, K. Zoltán és Fábián Éva, ott lebegtek akkor már egészen a kis szigetecske széléhez sodródva, a békanyál és a moszat között, arccal a tófenék felé, mintha most is csak valami bogarak után kutakodnának, vagy az apró halak felhőcsapatát riogatnák, ott voltak egymás mellett, akárha egy pillanatra sem engedték volna el egymás kezét, és akik látták aztán őket a partra terítve, elmondhatták, hogy éppen olyan békés, álmódzó volt az arcuk is, mint amikor a patak mellett vagy az út szélén bóklásztak,

csak valami különös sápadtság fehéřítette ki az arcukat, lila volt a szájuk, és a szemüket lehunyták,

se a rendőrök, se más nem találta meg a választ, mi történhetett,

érthetetlen dolog, hányszor pancsoltak, és persze, néha még meg is fürödtek, most pedig ez, ki gondolhatja el, miképpen haltak abba a sekély vízbe a gyerekek, hiába méregették a nyomokat a part menti süppedékben, hiába kérdezősködtek, kihallgatták K. Máriaát, K. Imrét és Fábiánt is, körbejártak a faluban, de mindhiába, eredménytelen maradt minden kutatás, mondták, hogy még a boncolás is Székesfehérváron, sehol semmi,

találgatások és célozgatások, csak éppen semmi bizonyosság, aztán a kastélyparki tó mellől lebontották a szalagokat és a rendőrségi korlátot, esős, őszi augusztus, ennyi volt csupán,

és egy újságcikk a *Fejér Megyei Hírlapban*, a nyári fürdőzések veszélyeiről, az évről évre megmutató tanulságokról, az áldozatokról és a felelőtlen szülőkről, név szerint is megemlítve a legutóbbi tragikus szerencsétlenséget, az alcúti kastélyparki tónál megtörtént esetet.

Hát így, fiatalember.

Mondom, hetvenkilenc volt talán.

Az a Fábián nevű ember visszaköltözött Martonvásárra a kutatóintézetbe. Az ősz beálltával aztán K. Mária és K. Imre is összecsomagoltak és elmentek. Hirtelen, de persze mégsem volt meglepő: tudta, akit érdekelt, hogy a K. Imre felmondott a termelőszövetkezetről, a bútorok és a ház pedig már úgysem az ő gondjuk volt. Visszamennek Budapestre, ezt mondták mindenkinek. Ami lehetett, egy-két bőrönd, hátizsák, hát nem volt sok, bár a téisz még teherautót is adott nekik.

És tudja, fiatalember, ahogy ezek, a K. Mária és a K. Imre elmentek, itt a faluban senki nem látta többé őket.

Talán még az, hogy aztán az ősszel, igen, még ugyanabban az évben újra levelek

jöttek Hollandiából, színes bélyeges, hosszúkás borítékok, ott heverték a postán, a feleségem se tudta, hová küldhetné, hiszen nem volt, aki megmondja, merre lakik akkor már K. Mária. Igaz, ami történt, el is vette az ember kedvét a kérdezetéstől, az effajta halállal közelbe kerülni aligha jó jel bárkinek, nem volt mit tenni, visszairányították a küldeményeket a feladóhoz,

vissza: Károly Poschner, Hollandia.

Na jó, kint sincsen már olyan meleg, azt mondom, elég a sörből, tudja, fiatalember, én aztán rettenetesen meg tudok éhezni már egy pohárnyitól is, szóval megyek haza ebédelni, éppen itt az ideje.

Megyek, fiatalember, úgys elmondtam már mindent, ami érdekes lehet, hát nem?, megyek.

Zoltán Gábor

FÖLDET VENNI

– Még csak egy pokróca sincs – mondja az asszony. – Biztos vagyok benne.

– Csak ne nagyon integess neki. A végén még átjön. És akkor aztán megtudakolhatjuk, hogy van-e pokróca.

– Ő integetett. Láttad.

– Láttam.

– Én csak visszaintegettem.

– Láttam. Az lesz a vége, hogy átjön.

– Abban se lenne semmi különös. A szomszédok átjárnak egymáshoz.

– Én nem járok át.

– Más szomszédok átjárnak.

– Én nem is vagyok szomszéd – mondja a férfi.

– De! szomszéd vagy – mondja a gyerek.

Alulról látom őket. Hosszúak! Csupa vékony kar, láb, lapos has.

Még a lábujjuk is vékony.

Azt hiszik ezek, meg lehet úszni a zsírt?

Előbb vagy utóbb zsírban fognak feredni, olajban rotyogni, mondd, hogy én mondtam!

– Nem vagyok szomszéd – mondja a férfi.

Férfi?! Ez az alak nem jár meccsre. Nem tudja, mi a különbség házmester és hosszúlépés között. Nem olvas újságot. Se ellenzékit, se kormánypártit. Még csak valami női magazin, olyat se vesz a kezébe.

Nem látni rajta szőrt.

– De vagy – mondja a gyerek. – Mindenki szomszéd.

– Csak én nem.

– De igen.

– De nem.